

Izhaja v Trstu

vsak petek ob 5. pop.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in upravljalstvo
ul. del Lavatolo
št. 1. l.
Telefon 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posebne št. se prodajajo po 6 stat.

Inserati se računajo na milimetre v širini na kolone, in sicer po 8 stat. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru. Naročnina za celo leto K 4.—; za polin četrtileta razmerno.

Glasilo „Narodne delavske organizacije“ in „Zveze jugoslovanskih železničarjev“.

Deželna organizacija N. D. O. za Trst in okolico

vabi na

izredni občni zbor

ki se vrši

v nedeljo, dne 18. decembra 1910 ob 9 $\frac{1}{2}$ uri predp. v gledališki dvor. „Narodnega doma“ v Trstu.

DNEVNI RED:

1. Pojasnila o novih glavnih pravilih in organizacijskem statutu.
2. Volitev deželnega izvrševalnega odbora.
3. Razno.

„Deželna organizacija NDO za Trst in okolico“ obsega vse na tržaškem ozemlju se nahajajoče podružnice in skupine NDO ter v Borštu, Dolini in Ricmanjih obstoječe podružnice. Na čelu ji stoji „deželni izvrševalni odbor“, ki obstoji iz predsednika, 10 odbornikov in 2 namestnikov, ki jih voli občni zbor deželne organizacije, ter po enega delegata podružnic v Borštu, Dolini in Ricmanjih, izvoljenih na občnem zboru teh podružnic, s pravicami in dolžnostmi odbornika.

Občni zbor deželne organizacije tvorijo na občnem zboru zbrani člani vseh podružnic, utelešenih v deželni organizaciji, ki imajo pravico udeleževati se razprave ter glasovati.

Volitev se vrši le po listih, ki se do zaključka volilnega akta lahko dopošljejo tudi po pošti.

Za sklepčnost je treba, da je navzoča na občnem zboru vsaj tretjina rednih članov. Ako bi občni zbor ob napovedani uri ne bil sklepčen, se skliče pol ure pozneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsakem številu navzočih članov.

Glasovnice so veljavne le tedaj, ako so obeležene s pečatom Narodne Delavske Organizacije v Trstu. Dobivajo se glasovnice od dne 11. decembra t. l. naprej pri strokovnem tajništvu NDO ob uradnih urah ter pred in med občnim zborom na volišču.

V smislu § 8 točke 5 društvenih pravil imajo aktivno in pasivno volilno pravico vsi udje, moški in ženski, ki niso v smislu § 9 zaostali nad 4 tedne z vplačanjem udnine. Kdor je zaostal s članarino nad 4 tedne, nima pravice voliti in voljen biti.

Volitev je tajna.

V TRSTU, dne 30. novembra 1910.

Odbor NDO.

Položaj NDO. Odgovor delavstva.

V soboto zvečer se je vršil v gledališki dvorani Narodnega doma v Trstu javen shod, ki so ga sklicali narodni delavci, da se na njem porazgovore o položaju NDO in da obenem tudi odgovore na razna obrekovanja in podtikanja, ki so se v zadnjem času začela raznašati proti NDO v javnem časopisju in tudi zahrbtno. Shoda se je udeležilo prav lepo število delavstva, go-

tovo do 600 oseb. Poleg delavstva je bilo navzoče tudi precejšnje število zborovalcev iz nedelavskih krogov. Pripomnimo naj pa že takoj tu, da tistih nasprotnikov, ki so največ blatili NDO in njeno vodstvo, na shodu ni bilo. Vsaj oglasili se niso, dasiravno jih je delavstvo vabilo na shod, da bi tu javno povedali, kaj imajo proti NDO.

V imenu sklicateljev — ako bi ravno koga zanimalo, kdo so ti „sklicatelji narodni delavci“ in koliko jih je, mu povemo, da je delavstvo zahtevalo ta shod na večjih sestankih, da je bilo toliko sklicateljev, kolikor je bilo udeležnikov na teh sestankih, — je otvoril shod tov. Godnik, ki je pred vsem pozdravil navzočega tovariša dr. Josipa Mandića, katerega je tudi delavstvo pozdravilo z dolgotrajnim ploskanjem, zastopnika podružnice iz Ajdovščine ter vse navzoče. Nato je bil izvoljen za predsednika shoda tov. Bufon, ki se je zahvalil na izkazanem zaupanju, pozdravil vse navzoče in nato podal besedo tov. Ekarju, ki je v kratkih besedah povedal namen shoda, ki je bil po narodnih delavcih sklican zato, da narodno delavstvo zavzame svoje stališče v sedanjem položaju NDO proti vsem onim javnim in zahrbtnim obrekovalcem NDO, ki so v zadnjem času napadali NDO in njeno vodstvo. Poudarjal je, da na shodu navzoči tov. dr. Mandić najboljše pozna razmere NDO, saj jo je vodil tri leta, naj bi torej on povedal svoje odkrito mnenje o položaju NDO in prav zato tudi pot, po kateri naj bi hodila NDO, da doseže svoj namen.

Z dolgotrajnim burnim ploskanjem pozdravljen je povzel na to besedo tov. dr. Mandić, ki je v daljšem temeljitem govoru pojasnil položaj NDO. Poudarjal je, da je NDO v začetku svojega zavzemala pač nekoliko drugačno stališče, kakor pa ga mora zavzemati dandanes. Narodno delavstvo je tedaj šlo le za to, da ima v NDO društvo, ki naj bi skrbelo le za narodno vzgojo delavstva in kulturno, in to stališče je zavzemala tudi NDO. Sčasoma pa je narodno delavstvo izprevidelo, da mu taka organizacija ne zadostuje, delavstvo je revolucionarno, hoče naprej, in zlasti ko vidi, da morejo le strokovne, na razrednobojevnem stališču stoječe delavske organizacije dosegati resničnih uspehov za delavstvo, da se NDO postavi na to stališče. Delavstvo zahteva torej, da bodi NDO popolnoma neodvisna v svojem delokrogu! To pa se tudi zgodi z izvedbo novih pravil in novega organizacijskega statuta, po katerem raztegne NDO svoj delokrog na vse jugoslovanske dežele in združi pod svojim okriljem vse narodno jugoslovansko delavstvo. S tem pa da se popolnoma osamosvoji NDO na tem polju, pa nikakor ni rečeno, da hoče posegati na drugo polje. NDO je nepolitično društvo in se nikakor ne sme vmešavati v politična vprašanja, temveč prepušča rešitev teh vprašanj v to poklicanim činiteljem. To je po mnenju govornika stališče NDO v prihodnosti.

V nadaljnjem je govornik odbijal razne napade, ki so se uprizarjali v nasprotniškem časopisju na NDO in njeno vodstvo in izjavil, da za njegov sklep, da ne prevzame več vodstva NDO, niso bili merodajni drugi vplivi, temveč edino le njegova lastna volja. Ni resnica, da bi bila NDO kapitulirala pred političnim društvom „Edinostjo“, ker sploh kakega boja med NDO in tem društvom ni bilo. Zaključil je svoj govor s pozivom na narodno delavstvo, da naj krepko sodeluje pri nadaljnjem razvoju NDO. Med celim govorom je delavstvo burno odobraval govornikova izvajanja in ob koncu je bilo ploskanje naravnost viharo.

Kot nadaljni govornik je tov. Ekar, z ozirom na potrditev novih glavnih pravil opozarjal pred vsem na preosnovanje NDO na podlagi teh novih pravil, ki postavljajo NDO na edino pravo stališče nepolitične, strokovne, razredno stanovske delavske organizacije. V tej smeri se edino more razvijati NDO. Da je pa mogoč ta

razvoj, je treba popolnega zaupanja med delavstvom in vodstvom organizacije. In prav zato so nasprotniki NDO v zadnjem času skušali v delavstvo zanesti nezaupanje, zato so se uprizorili na NDO in njeno vodstvo razni javni in zahrbtni napadi.

Vsakemu narodnemu delavcu v Trstu je znano požrtvovalno delovanje tov. dr. Mandića, a vzlic temu so se našli ljudje, ki so napadali dr. Mandića, češ glejte ga, v organizaciji se je začelo nekaj majati, zato je odstopil. Stem so hoteli na eni strani izpodkopati v delavstvu zaupanje do dr. Mandića, na drugi strani pa osovražiti delavstvo dr. Mandiću, ker so celo stvar obrnili tako, kakor da so ti napadi izšli iz delavstva posebno zato, ker se je res našel človek, ki je na zadnjem občnem zboru posmehljivo govoril o dr. Mandiću, češ, lansko leto so ga obsipali s cveticami letos se pa niti ne zmenijo več zanj. Delavstvo bo gotovo te napade zavrnilo z vso odločnostjo. Bilo je tudi obrekovanje organizacije s strani, kjer bi bilo pač najboljšo molčati. Ako hoče NDO v bodoče delovati res uspešno, je pač treba, da se izčisti in to pošteno izčisti.

Glede na bodočo preosnovo NDO je govornik nato pripomnil, da so bila nova pravila vložena pri ministrstvu, a je bilo lju. „i so delali nato, da se umaknejo pravi. „er so mislili, da bi NDO na podlagi novih pravil zašla na pota, ki do tličnikom niso všeč, dasiravno se je vedno poudarjalo, da mora biti NDO nepolitična, strogo strokovna organizacija, da se nikakor ne misli na ustanovitev kake stranke. Nova pravila so sedaj potrjena in v nedeljo se vrši občni zbor deželne organizacije za Trst in okolico na podlagi novih pravil. Naj se delavstvo, kateremu je za bodoči napredek NDO, udeleži tega občnega zbora v čim največjem številu in tako pokaže svoje zanimanje za stvar. Treba je izbrati odbor, ki bo z vnmom in ljubeznijo delal za delavstvo, a treba je tudi skupnega delovanja vsega delavstva, in tako bo napredek NDO zagotovljen.

Na shod je prispela medtem s'edeča brzojavka, ki so jo zborovalci sprejeli z burnim ploskanjem:

„ULA. Solidarni s vama u obrani naše neodvisnosti dignimo visoko stjeg-oslobodjenja našeg radništva. Zapriječeni prisustvovati želimo najbolji uspeh i kll čemo: živio dr. Mandić! NRO.“

Tov. Babič je predlagal nato sledečo resolucijo:

RESOLUCIJA.

Na javnem shodu dne 10. decembra 1910 v Narodnem domu v Trstu zbrano slovensko narodno delavstvo

z ogorčenjem obsoja razna v javnem časopisju in zahrbtno izrečena in raznašana, popolnoma neutemeljena, večkrat naravnost nesramno podla sumničenja in obrekovanja, katerih očividni namen je, da bi se oškodovala ali celo izpodkopala Narodna delavska organizacija, edina prava zaščitnica koristi narodnega delavstva, ter da bi se ji odtgnil njen izkušeni, za vse dobro narodnega delavstva vneti, požrtvovalni voditelj tov. dr. Josip Mandić;

izreka tov. dr. Mandiću svoje popolno, neomejeno zaupanje ter ga naproša, da ostane tudi nadalje narodnemu delavstvu zvest prijatelj, učitelj in voditelj;

izjavlja, da vidi le v takem vodstvu zagotovilo za uspešen razvoj narodnega delavstva in njegove organizacije, katere kot nepolitične, strogo strokovne, na razrednem delavskostanovskem stališču stoječe organizacije more biti namen edino le varstvo pravic in koristi narodnega delavstva kot takega ter preskrbljevanje kruha temu narodnemu delavstvu na njegovih domačih tleh;

zahteva z vso odločnostjo, da se čim prej izvede preorganizacija Narodne delavske organizacije, kakor je načrtana v novih glavnih društvenih pravilih in novem organizacijskem statutu, da se tako združi vse jugoslovansko narodno delavstvo v eno skupno veliko armado, ki bo lahko samostojno in samozavestno branila in varovala svoje delavskostanovske koristi; in

pozivlja v ta namen vse narodno delavstvo, da se do zadnjega pridruži Narodni delavski organizaciji in tako z vsemi svojimi močmi pomaga celi jugoslovanski narodni delavski skupnosti do uresničenja njenih delavskostanovskih teženj.

„ ZVEZA „ JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIČARJEV. Stanovanjska beda.

Draginja postaja od dne do dne večja, vedno silnejše pritiska na vse one sloje, ki morajo živeti ob gotovi plači. Živila so dosegla že tako visoke cene, da jih skoraj nikakor več ni mogoče zmagovati, a draginji živil se je priključila zlasti še draginja stanovanj. Je pač tako, da prebivalstvo zlasti večjih mest neprimerno hitro raste od leta do leta, povpraševanje po navadnih, preprostejših, za malega človeka primernih stanovanjih je vedno večje, a ker število takih stanovanj ne raste v isti meri, kakor povpraševanje po njih, je popolnoma umljivo, da rastejo od leta do leta tudi cene takim stanovanjem. Pri vsem tem pa je še vedno treba pomisliti, da mora človek, dasiravno leta in leta plačuje ogromne svote za prazno zidovje, vendar še vedno imeti neprijetni občutek, da biva v tuji hiši, da je odvisen od hišnega gospodarja ali njegovega uslužbenca in mu kratkomalo izročen na milost in nemilost.

Ako se še pomisli pri tem, da je zlasti v večjih mestih, kjer so tesno drug ob drugem nakopičene velike ljudske mase, jako slabo poskrbljeno za blagor teh mas v zdravstvenem oziru, da so zlasti one velikanske stanovanjske kasarne prava legla raznih bolezni, potem je pač res umljivo, da je poleg drugih žuljev, ki tišče malega človeka, in tu zlasti železničarja, pred vsem stanovanjska beda, katero je treba čim prej odpraviti.

Marsikdo bo rekel, da je tu gotovo pred vsem poklicana država in pa dotična mestna občina, da preskrbite primernih stanovanj. Res je to, toda ravno tako pa je tudi resnica, da imajo i država i občina dovolj denarja za vse drugo, samo ne za delavska, ali da govorimo o železničarjih, za železničarska stanovanja, ne glede nato, da tudi železniške uprave, katerih naloga bi bila gotovo, da store v tem oziru vso svojo dolžnost in dajo svojim uslužbencem taka stanovanja, da bo železničar mogel zadovoljen in zdrav opravljati svojo službo, ne store prav nič ali pa le silno malo v tem oziru. Železničar ve le predobro, kaka so stanovanja v tako imenovanih personalnih hišah, se boji takih stanovanj kakor vrag križa, rajši dodaja od svojega zaslužka k stanarini, da si dobi drugje stanovanje, in tako prisiljen gospodarsko uničuje sam sam sebe.

Kako torej odpomoči tej stanovanjski bedi?

Je pač tudi tu tako, kakor povsod drugod: pomagaj si sam! Potem bo morebiti pricapljala za teboj tudi država, občina in morda tudi železniška uprava. Dokler pa sam ne storiš ničesar, ne boš tudi dobil nikake pomoči od drugod!

Železničar, pa naj si že bo katerekoli stroke, je redkokedaj v stanu, da bi se sam po sebi mogel rešiti iz stanovanjske bede. Koliko pa je takih železničarjev med nami, ki bi se mogli pohvaliti, da imajo toliko in toliko tisoč v hranilnici, da bi si mogel sam postaviti svojo hišico, da bi stanoval pod svojo lastno streho. Redke

so pač take bele vrane med nami. Toda vse drugače pa je s stvarjo, ako se vzame zanjo več železničarjev skupaj. Recimo, da se združi v zadrugo 50 železničarjev, ki bi letno žrtvovali v ta namen po 100 K, potem jim je gotovo mogoče postaviti vsako leto eno hišico, ki bi stala 5000 K. In če se še pomisli, da je vsako tako hišico mogoče obremeniti do 60 ali 70 % vrednosti, si pa vseh 50 zadrugnikov približno v 15 letih zgradi svoje lastne hišice. Take hišice, proračunane za stanovanje eni družini, bi popolnoma odgovarjale potrebam železničarskih družin, a obenem bi bile urejene po vseh modernih zdravstvenih predpisih, kar je največjega pomena za vsakogar, zlasti pa za železničarje. Če ne drugega, naj bi imel železničar tako vsaj človeka vredno stanovanje, seveda ne v sredini mesta, temveč zunaj, na prostem, kar bi mu pa gotovo ne bilo nikakor v nadlego, saj ima železničar vendar poleg svoje male plače vsaj pravico do proste vožnje. Ravno tako pa bi bila stavba za železničarje cenejša, ker železniške uprave dovoljujejo za stavbeni material v takih slučajih znižane režijske cene. Kredita pa tudi ni treba iskati bogve kje, saj smo si železničarji sami nabirali kapital že leta in leta, mi železničarji, ne pa država, katera samo upravlja ta denar in ki nam mora dati potrebnih sredstev, samo ako je dano dovoljno poroštvo. Tako si mora železničar zgraditi potem svoje svoje lastno stanovanje, ne da bi moral plačevati hišnemu gospodarju svote, ki v 15 do 20 letih že dosežejo vrednost hišice, v kateri ima dovolj prostora cela železničarjeva družina.

Glavno pri celi stvari je, da je potem železničar gospodar v svoji lastni hiši, da se mu ni treba klanjati nikomur, da ima svetlo, zdravo stanovanje, poleg hišice pa vrtič, kjer si more odpočiti po težkem delu, kjer si pa more tudi sam kolikor toliko pomoči ob sedanjih veliki draginji živil s pridelkom zelenjadi in prirejo perutnine in drugih malih domačih živali. Seveda pa je to mogoče vse le tedaj, ako se zavzame za to večje število železničarjev, ki se združijo v zadrugo, katere namen je zgradba takih železničarskih stanovanj. Posameznik ne more storiti ničesar, a združena moč pa premore vse. V prihodnjih številkah izpregovorimo natančneje o tej stvari in upamo že danes, da bo ta misel našla med našim železničarstvom ugodnih tal za njen nadaljni razvoj. V prihodnjih številkah bomo izpregovorili natančneje o notranji ureditvi take zadrug, o načinu, kako bi se plačevali prispevki, kaka naj bi bila taka stanovanja, kje naj bi se gradila itd. Zlasti pa bo zanimala naše železničarje razpredelnica, ki bo pokazala s kakimi letnimi prispevki si mora železničar zagotoviti svojo lastno hišo v najdaljšem času 28 let, v najkrajšem pa že v 16 letih, ne da bi pri tem moral žrtvovati bogve koliko. Pojasnili bomo stvar vsestransko in prepričani smo, da bomo stem gotovo ugodili želji marsikaterega našega železničarja, ki si želi odrešenja iz sedanje in še vedno naraščajoče stanovanjske bede.

zjž — Sv. Križ — Cesta. V četrtek, dne 8. t. m. je sklicala ZJŽ. pri nas shod, katerega se je udeležilo veliko število železničarjev vseh strok. Centrala nam je poslala zastopnika, kateri nam je zelo temeljito razložil veliki pomen ZJŽ za nas slovenske železničarje. Organizacija je za vsakega železničarja velikanskega pomena, kakor da razložujemo katerega organizacija v resnici nudi za železničarja kaj koristnega; tovariši, ako ste zasledovali delovanja železniških organizacij sploh in ste primerjali organizacije, ste gotovo prišli do prepričanja, da je za nas edino prava organizacija ZJŽ in da nadkriljuje vse druge železniške organizacije. Železničarji, časi so resni, nam je potreba združenih moči. Pregovor pravi: sloga jači nesloga plači; zatorej si podajmo roke in oklenimo se naše ZJŽ, katera je bila za nas ustanovljena in katera edina je sposobna nam varovati v vsakem pogledu naše koristi; zato vsi v ZJŽ Shoda se je udeležilo tudi nekaj socijalnih demokratov. Ko jim je zastopnik centrale v lepem in energičnem govoru pojasnil pomen ZJŽ in zakaj se je organizacija ustanovila, in jim odgovoril na vsestranska vprašanja, so se socijalni demokrati strinjali z njim in odobrvali njegova izvajanja ter obljubili, da se v kratkem času vpišejo in pristopijo

k ZJŽ. Potem se je začelo vpisovanje novih članov. Tako bomo zamogli kmalu pozdraviti našo novo podružnico ZJŽ sv. Križ - Cesta.

zjž — Baraka poka. Vedno bolj in bolj se kaže, da kar vidno gine med železničarji zaupanje v socialno demokracijo. To se je pokazalo tudi dne 7. decembra v Gorici, kjer so imeli socialnodemokratski strojevodje sestanek v hotelu „Central“ v zadevi premogovnih premij, predorskih doklad itd. Sestanka se je udeležil tudi Jože Kopač, a prav gotovo bi bilo boljše zanj, da ga ni bilo zraven. Opozarjal je namreč strojevodje, da naj nikar ne zahtevajo preveč, češ ker so preslabo organizirani. Ali tu jo je izkupil. Zavrnil ga je namreč mož, ki je pošten socialni demokrat, da je centrala sama kriva temu in pa Kopač. Kopač je začel javkati, da inajboljši sodrugi sami tako napadajo centralo in jo obdolžujejo nedelavnosti, da bi to ne smelo biti. A dobil je zopet tak odgovor, da mu je zastala sapa. Dotični sodrug mu je namreč povedal, da ima kot organiziranec vso pravico kritizirati gnile razmere v centrali. Bo pač težko popraviti, kar je podrl Kopač, saj je v enem dnevu izstopilo iz organizacije 600 članov. Kopač je nato s potrjim in globoko užaljenim srcem obljubil, da bo že vse uredil, da bo šel tudi na ravnateljstvo itd., da bo vse naredil (kakor po navadi). Je pač bil to hud poper za Kopača, a še ni bilo vse, kajti sodrugi zagotavljajo, da bo še hujšega. Verjetno je to, saj ga na tem sestanku že skoraj niso več hoteli priznati za svojega generala.

zjž — Iz kurilnice c. kr. drž. železnice v Gorici nam pišejo: Tu se nahaja neki srborit socialni demokrat, ki pa je obenem zelo hud nemec in prezira vse, kar je slovensko, dasiravno ga je rodila slovenska mati. Ta človek psuje vsakogar, ki ni pri njegovi rdeči organizaciji z oslom, tepcem in drugimi takimi psokami. Govori celo, da imajo delavci preveč plače, da ni treba, da bi drugi imeli toliko kakor on, ker imajo itak že preveč. To je neki Rajšp, a njemu pa pomaga neki slovenski Osterman, ki ravno tako psuje vsakogar, ki ga noče poslušati in verovati njegovim rdečim evangelijem. Oba pa trdita, da nihče ne dobi zvišane plače, ako ne pristopi k socialnim demokratom. Svetujemo tema dvema kričačema, da naj pustita nas v miru in ne motita ljudi pri delu, posebno pa velja to Rajšpu, ki vedno leta po delavnici in agitira, dočim morajo drugi opravljati delo še zanj. Zato pa tudi pravimo, da je skrajni čas, da načelnik Mrazek naredi enkrat konec tem razmeram, ker bi bili sicer prisiljeni podrezati kje druge. Ako ne bo zadostovalo to, povemo drugič še jasneje.

zjž — Naša trojica. V kurilnici drž. železnice v Gorici imajo vso oblast v rokah tri osebe. Prvi med njimi — nadbog — je neki inženir, katerega ime naj za danes še zamolčimo, ki pa ravna z ljudmi tudi že po znani Scholzovi metodi. Prišli so se namreč pritožiti k njemu starejši kurjači, kako to, da vozijo vedno mlajši, oni pa ne. Visokointeligenčni gospod jim je odgovoril, da se morajo mlajši kurjači privaditi kuritvi, potem pridejo oni drugi na vrsto. Pa je res čudno, da se morajo mlajši kurjači, ki kurijo že po dve leti, šele privaditi temu delu! Menda bodo vendar že znali svoje delo. Ali stvar je drugačna. Poleg nadboga inženirja vlada tu drugi bog, strojni mojster Scholz in pa tretji — čujte in strmite — oni prosluli Rotar — Rauter — Rauturiusto. To je tista mogočna deteljica, ki da voziti le tistim, ki so njihovi vohuni in podrepniki. Načelnik kurilnice je sicer dober človek, a izročil je vso upravo kurilnice omenjenemu inženirju, zato pa potem tak nered. Ta inženir Slovencev kar videti ne more, je namreč eden tistih z dvatisočletno kulturo prepojenih ljudi, ki so k kulturo zajemali kar z lopato. Socialni demokrati plavajo pred temi tremi bogovi same pasje ponižnosti po kurilnici, najbolj pa pred Rotarjem. Gorje namreč tistemu, ki bi se mu zameril, maščujeta se potem inženir in Scholz nad takim grešnikom. Socialni demokrati tako časte in pozdravljajo tega Rotarja, da se nam v resnici smilijo ti reveži na duhu in junaki na trebuhu! Je pač tako pri nas. Toda za danes dovolj, prihodnjič pa še kaj!

zjž — Na državnem kolodvoru v Trstu vladaju pač res čudne razmere

zlasti kar zadene vlakospremljevalno osebje. Doga je se namreč popolnoma redno, da se zapostavljajo Slovenci, ki imajo že po 4 ali 5 let skušajo za nadsprevodnike, ki so že tudi opravljali vlakovodno službo brez prigovora, proti Nemcem in socialnim demokratom. Personalna komisija je svoj čas ukrenila, da se prosta mesta vlakovodij zasedajo po sprevednikih, ki imajo skušnjo za nadsprevodnika, in zakaj se danes stvar ne izvaja tako? Zato, ker bi z ozirom nato morali zasesti ta mesta Slovenci, ki imajo to skušnjo. Če pa pogledamo danes, kako je stvar urejena na tržaškem državnem kolodvoru, pa vidimo, da n. pr. opravljajo službo vlakovodje neki Kóferle, Kotnik in Čepirlo, dasiravno nimajo skušnje za nadsprevodnika, dočim pa vozijo Slovenci s tako skušnjo večinoma kot navadni sprevedniki. Največ krivde ima pri tem neki Osretich. Poskrbeli bomo na pristojnem mestu, da se nemudoma odpravi ta krivica.

zjž Socialnodemokratska ljubezen do bližnjega. Nekemu uslužbencu v kurilnici južne železnice v Trstu se je zgodila nesreča, da mu je umrla žena. Hud udarec je to za vsakogar in ob taki priliki pošten človek ne pozna nikakega strankarskega nasprotstva, temveč edino le sočutje do nesrečnika. Navada je ob taki priliki tudi, da tovariši skušajo svojemu tovarišu pomagati saj v gmotnem oziru, kajti smrt v rodbini je gotovo za vsakega delavca tudi huda gospodarska nesreča. Tako se je zgodilo tudi v zgornjem slučaju, da se je pobirala podpora z nabiralno polo, podpisano po načelniku. A glejte, to polo je nekdo — raztrgal! Težko je reči, kdo je to storil, saj gotovo ni doprinesel tega svojega junaškega in silno človekoljubnega čina vpricho drugih, temveč na skrivnem, toda konstatiramo pač lahko, da so posebno brusili svoje jezike zaradi te nabiralne pole trije zagriženi rdeči bratci: Bär, Kammerrstädter in Zupanec. Ne rečemo, da je kdo teh treh napravil ono lumparijo. A svoje „človekoljubje“ so pokazali pač dovolj jasno s svojim poštenega železničarja nevrednim besedičenjem. Seveda oni nesrečnež je Slovenec, in za socialnega demokrata že zaostuje to, da tudi ob taki nesreči kaže svoje sovraštvo proti svojemu tovarišu v delu, ki je drugega prepričanja. Sramota!

zjž — Zahvala. Podpisani se zahvaljujem „Zvezi Jugoslovanskih železničarjev“ za podporo, ki mi jo je izplačala v moji bolezni v znesku K 8-80.

Ivan Benčina, železniški čuvaj, Hrpelje-Kozina.

zjž. — S postaje Repentabor c. kr. državne železnice nam pišejo: Na tukajšnji postaji vladajo naravnost neznosne razmere. Krivice namreč, ki se gode ogibalnim čuvajem s strani postajnega načelnika, so že vnebovpijoče. Svoj čas so se namreč ogibalni čuvaji pritožili proti postajnačelniku, znanemu italijanašu Bradaschia, zaradi njegovega brezobzirnega in žaljivega ponašanja napram njim. Vložili so pismeno prošnjo na ravnateljstvo c. kr. državnih železnice v Trstu, da bi smeli sodnim potom postopati proti načelniku, ker jih je zmerjal in obkladal s takimi psokami, da jih tu ne moremo priobčiti. Načelnik je seveda izprevidel, da mu bo trda tekla, zato je rajši zahteval „protokol“. Prišel je iz Trsta kontrolor in je zaslíhal vsakega čuvaja posebej. Vsak je moral na svojo službeno prisego povedati polno resnico, kar je tudi vsak storil vedoč, da bi se mu sicer slaba godila, ako bi ga vjeli tudi le na pičici neresnice. Kontrolor je vzel zapisnike in tudi prošnjo s seboj k ravnateljstvu. Po dolgem času je prišla rešitev cele zadeve: zgodilo se ni nikomur nič žalega. Tudi ona prošnja je bila zavrnjena, češ, ker ni bila kolekovana. Načelnik je med tistim časom, ko je bila cela zadeva pri ravnateljstvu, še vedno zmerjal in psoval čuvaje ter jim predbaci-val, da so pri protokolu lagali in govorili tako neverjetne svinjarije, da se jim morajo smejati pri ravnateljstvu, ter trdil, da se njemu prav gotovo ne zgodi nič. „Ali ne veste“, je govoril, „da ne gre proti burji“, je človek sam moker. Tako se bo tudi vam zgodilo. Inteligenca mora držati skupaj. Kam pa pridemo, če bi se pri železnici verjelo tudi čuvajem! Ali ne veste, da čuvaj pri železnici ni nič, da njegove besede ne veljajo nič! Meni so verjeli vse,

vam pa nič!“ Ko so mu čuvaji odgovarjali, da jim je rekel kontrolor, da naj se pri njem ali pa naravnost pri ravnateljstvu pritožijo, ako bi se jim kaj zgodilo zaradi protokola, je načelnik vpil, da je njemu rekel kontrolor, da mora on, načelnik, vsakega kaznovati s 5 K, ako bi kdo hotel iti na ravnateljstvo, če se pa kdo prikaže pri načelniku, pa da ga bo kaznoval z globo 10 K. Ko pa je prišel odlok od ravnateljstva, je poklical vse čuvaje v pisarno ter je prečital odlok, toda ne čellega. Rekel je, da naj bo sedaj vse pozabljeno, kar je bilo pred protokolom in pozneje, čemur so tudi oni potrdili. In ko ga je neki čuvaj vprašal, kaj je z ono „črno piko“, ki mu jo je prej obetal, je rekel načelnik, da je le strašii stem in da bo šlo vse v koš. Tako se je lepo končala vsa zadeva. Toda dolgo ni bilo tako. Načelnik je začel zopet razsajati ter zmerjati čuvaje z lažniki in dolgimi gobci, češ, da je zaradi njihovih laži dobil dolg nos itd. Zgodilo se je celo, da je sunil čuvaju, ki je molčal na njegova očitanja, roko pod nos, ali ga pa udaril po roki. Kakor je videti, je stvar priklopela do vrhunca! Hočemo z vso resnico na dan, zato izpregovorimo o tem človeku še natančneje prihodnjič.

VOLITVE

v zavarovalnico zoper nezgode za Primorsko, Kranjsko in Dalmacijo.

Slovenski in hrvatski delavci!

Dne 29. decembra t. l. se vrše delne volitve zastopnikov v predstojništvo in razsodišče delavske zavarovalnice zoper nezgode. Odveč se nam zdi opisovati Vam na dolgo in široko pomen in važnost teh volitev, saj so izprevideli to najbolje Vaši nasprotniki, ki so se sedaj z vso vnemo in velikansko agitacijo, ne strašič se nikakih žrtv zagnali v boj, da si ohranijo svoje dosedanje, neomejeno gospodstvo tam, kjer bi morali imeti odločilno besedo Vi, slovenski in hrvatski delavci iz Primorja, Dalmacije in Kranjske, a ne oni, ki ne poznajo ne Vašega jezika, niti vseh Vaših potreb!

Boj bo hud! Nasproti ljudem Vašega jezika in zaupanja, stojita dve protivni listi kandidatov: internacionalna socijalnodemokratska in laško-radikalna (Pagninijeva). Ne ozirajte se ne na eno in ne na drugo, ampak složno zapišite na glasovnico Vašega podjetja izmed spodaj navedenih, ona imena, ki so za Vašo stroko (kategorijo). Takrat volijo v razsodišče vsa zavarovana podjetja! Razven tega pa volijo sedaj še vsi obrati, ki so niže označeni pri posameznih kategorijah, svojega zastopnika z namesnikom v predstojništvo zavoda. Ne zabite še, da delavska glasovnica mora biti podpisana od delodajalca in enega zaupnika (tovariša) Vašega obrata.

Volitve se vršijo dne 29. decembra t. l. Vendar, radi discipline in kontrole, Vas pozivljamo, da pošljete glasovnico ČIMPREI načelniku narodnega volilnega odbora, g. dr. EDVARDU SLAVIKU, advokatu v Trstu (Narodni dom), ali pa strokovnemu tajnistvu NDO ulica Lavatolo št. 1.

Kandidatje narodnega delavstva so:

Predstojništvo:

III. Kategorije (ZELENE GLASOVNICE). Obrati: razsvetljava, goriva, živila in kemična industrija,

Član:

Čatar Alojzij, delavec v tobačni tovarni, Ljubljana, Rožna dolina 185.

Namestnik:

Železnik Srečko, elektrotehnik, Posojilnica, Trst, ul. Giorgio Galatti 18.

IV. Kategorije (VIJOLČASTE GLASOVNICE). Obrati: kamenarske in stavbinske obrti,

Član:

Vitasović Ivan, klesar, c. in kr. morn. stavbeni urad, Pula, ulica Siana 61.

Namestnik:

Medica Ivan, knjigovodja pri stavbeni družbi, Ljubljana, Lavstikova ulica 13.

V. Kategorije (RDEČKASTE GLASOVNICE). Obrati: tekstilna industrija, tiskarne, kopalšišča, tovarne oblačil.

SLOVENSKE ŽENE! Zahtevajte v vseh trgovinah samo pristno - - - KOLINSKO CIKORIJO prodaja se v korist nar. društvom iz EDINE slov. tovarne v Ljubljani.

Član:

Pertot Silvester, tiskar v tisk. „Edinost“, Trst, ul. Giorgio Galatti 18.

Namestnik:

Bavčer Fortunat, delavec v predilnici, Ajdovščina, št. 82.

Razsodišče:

(BELE GLASOVNICE) — VSI zavarovani obrati.

Član:

Ivan Marija Micheluzzi, strojnik v tisk. „Edinost“, Trst, ul. Scoglio 333.

Namestnik:

Dorčić Ivan, mizar v c. in kr. arsenalu, Pula, ulica Kandler 9.

Jeriha Anton, delavec v papirnici Vevče, M. D. v Polju 22.

Karabaić Vladislav, kotlar v c. in kr. arsenalu, Pula, ulica Giovina 26.

Narodni volilni odbor.

Domače vesti.

d— Članstvo NDO v Trstu in okolici! Pozivljamo članstvo NDO v Trstu in okolici, da se v čim največjem številu udeleži izrednega občnega zbora „deželne organizacije za Trst in okolico“, ki se vrši v nedeljo, dne 18. t. m. ob 9^{1/2} uri dop. v gledališki dvorani „Narodnega doma“ v Trstu. Ta občni zbor je velevažen za ves nadaljnji razvoj NDO v Trstu, ker se stem občnim zborom postavi NDO na stališče popolnoma nepolitične, strogo strokovne, razredno stanovske delavske organizacije. Na občnem zboru se bodo natančno pojasnila nova pravila NDO in novi organizacijski statut. Glede volitve deželnega izvrševalnega odbora pričujemo potrebna pojasnila na drugem mestu. Med „raznimi“ pride na vrsto sklepanje o času, ob katerem naj stopijo v veljavo nove določbe glede plačevanja članarine in prispevkov v podporne zaklade. Kakor znano, je izredni občni zbor dne 5. junija sprejel nova pravila podpornih zakladov in sklenilo se je tudi tedaj, da nove določbe stopijo v veljavo obenem z uvedbo novih društvenih pravil in organizacijskega statuta. Zato pa je treba sedaj natančno določiti čas. Ker po novih pravilih začne društveno leto s 1. januarjem, je pač najugodnejše in najprimernejše, da nove določbe stopijo v veljavo tudi s 1. januarjem. Poleg tega pa je še več drugih sicer manj važnih, a ipak potrebnih stvari, katere je treba rešiti na tem občnem zboru. Pozivljamo še enkrat članstvo, da se udeleži občnega zbora v čim največjem številu.

d— K volitvam „deželnega izvrševalnega odbora NDO“ za Trst in okolico. Glasovnice za volitev ima od sobote dne 17. t. m., od 6. ure zvečer v rokah volilna komisija, ki se je sestavila na prvem volilnem sestanku. Veljavne so le glasovnice, opremljene z društvenim pečatom NDO. Pravico glasovati imajo le društveni člani, ki niso zaostali več kakor 4 tedne s članarino. Volitev se vrši v soboto, dne 17. t. m. od 6 do 8. ure zvečer v društveni dvorani NDO v pričo volilne komisije. Ob 8. uri se zapet posoda z oddanimi glasovnicami in se odpre zopet takoj ob začetku občnega zbora v nedeljo, dne 18. t. m., ob 9. uri in pol dopoldne v gledališki dvorani Narodnega doma. Volitev traja toliko časa, dokler voditelj občnega zbora ne odredi skrutinija. Pozivljamo članstvo, da kolikor mogoče v velikem številu prej ko mogoče odda glasovnice, da se more občni zbor vršiti kolikor le mogoče nepretrgano.

d— Gospodarska osamosvojitev narodnega delavstva je bil in bo glavni namen NDO in prav v doseg tega namena je NDO ustanovila svojo „Konsumno zadrugo“, ki je že v prvem letu svojega obstanka izkazala jako lep razvoj. Ne moremo torej dovolj tople priporočati te ustanove članom NDO. Narodni delavci! Ako hočete, da se osamosvojite na gospodarskem polju, zahajajte pridno v svojo „Konsumno zadrugo“, nabavljajte svoje potrebščine v svoji „Konsumni zadrugi“, ki vam daje poleg drugih ugodnosti tudi koncem leta lep dobiček, vam in tudi vašemu prepotrebemu „podpornemu zakladu“. Vpisujte se v svojo „Konsumno zadrugo“, kajti čim večje število članov bo, tem bolj

bo uspevala, tem več koristi vam bo prinašala!

d— Da bo jasno! Z ozirom na lepe nauke, ki mi jih daje nekdo v „Edinosti“ glede na moje službeno razmerje pri NDO in moj nastop na sobotnem javnem shodu, pojasnujem sledeče:

Po izvolitvi novega odbora na zadnjem občnem zboru se je začelo neko naravnost mrzličavo delo na izpremembo vsega, kar je bilo dotlej v organizaciji. Vse to se je vršilo izven odbora NDO. Brez vednosti in tožadnega pooblastila odbora so se začele sklicavati nekake enquete, na katerih naj bi se bil utrdil položaj NDO, a na vseh teh enketah se ni govorilo skoraj o ničemer drugem, kakor o umaknitvi pri ministrstvu notranjih zadev v potrditev vloženih glavnih pravil, kar se je končno tudi sklenilo predlagati odboru NDO. Poudarjam, da so bili na teh enketah neodobniki v znatni večini in bilo je tudi navzočih mož, ki sploh niso člani NDO. Navzoč sem bil samo pri eni teh enket, kjer sem, kolikor sem pač mogel in znal, zagovarjal strokovno, razrednostanovsko stališče NDO. K nadaljnim enketam pa nisem imel pristopa, češ da nisem vabjen, dasiravno mislim, da bi imel kot strokovni tajnik in kot tak član odbora NDO, ne samo pravico, temveč celo dolžnost biti navzoč. Sklenilo se je na teh enketah, da naj odbor umakne nova glavna pravila, poudarjalo se je, da gotovi krogi le pod tem pogojem sodelujejo pri NDO, in s tem predlogom so stopili pred odbor. Odbor je privikrat soglasno odklonil umaknitev pravil. Resnica je, da sem tu, v odboru, res z vsemi svojimi močmi zagovarjal nova pravila in organizacijski statut. Bilo pa je nato grozitev z odstopom in drugih takih stvari in končno se je posredilo, ko je bila ena seja nesklepčna, šele v drugi seji z največjim pritiskom pripraviti odbor do sklepa, da se umaknejo nova glavna pravila. Z ozirom na ta sklep sem nato podal sledečo izjavo:

„1. Vložitev izpremenjenih glavnih pravil se je izvršila po nalogu izrednega občnega zbora NDO, vršnega se dne 16. julija 1910, na katerem so bila odobrena izpremenjena pravila. Odbor potemtakem nima niti najmanjše pravice opozivljati že vloženih pravil, temveč se strogo držati sklepa izrednega občnega zbora, kateremu je bilo zadovoljeno z vložitvijo pravil. Opozvati že vložena pravila bi imel pravico edino le v ta namen sklicani izredni občni zbor.“

2. Temmanj pa ima pravico izpremenjati sklepe izrednega občnega zbora sedanjí društveni odbor, ker se mora temu odboru z vso pravico odrekati postavna, društvenim pravilom odgovarjajoča izvolitva, to pa iz sledečih razlogov:

a) III. redni občni zbor dne 8. okt. 1910 ni bil sklepen, ker ni bila na njem navzoča tretjina vsega članstva, kakor zahteva to točka 4. § 17. društvenih pravil, in se tudi ni sklical v smislu iste točke društvenih pravil drug občni zbor, ki bi bil sklepen ob vsakem številu navzočega članstva. Da občni zbor ni bil sklepen, dokaz samo 181 oddanih glasov.

b) ker so bili izvoljeni v odbor nečlani, kar odločno nasprotuje točki 5, § 9 društvenih pravil;

c) ker niti predsednik niti I. podpredsednik niti I. blagajnik niti danes niso društveni člani.

3. Vidim v izvedbi novega organizacijskega statuta, kakor je zadržan v sedaj v potrditev predloženih glavnih društvenih pravilih, temeljito preštudiranih in soglasno odobrenih po prejšnjem odboru in po izrednem občnem zboru tržaške NDO ter po vseh obstoječih podružnicah tržaške NDO, kakor tudi po občnem zboru bivše ljubljanske centrale, edino poročstvo uspešnega razvoja NDO, to pa zato, ker postavlja novi statut v zvezi z novimi pravili NDO na edino pravo stališče, stališče delavsko-stanovske, razredne organizacije; da pa nameravana izprememba pravil in organizacijskih statuta izdaja to razredno, delavsko-stanovsko organizacijo na milost in nemilost njeni načelni nasprotnici buržoaziji. Zato sem tudi z vso vnemo in z vsemi mi razpoložljivimi sredstvi zagovarjal v potrditev vložena pravila.

4. Bojim se buržoazije tudi če prinaša darila, ali pa prav zato, ker jih prinaša, bojim se, da tudi izprememba pravil ne bo prinesla organizaciji kaj koristi

in smatram sploh celo to zadevo za prodajo proletarskih koristi buržoazijskim interesom.

5. Prepričan sem, da mora vsa obstoječa organizacija izven Trsta, ako se ji z nameravano izpremembo organizacijskega statuta izpodrežejo tesne vezi organske zveze s tržaško centralo, razun Pule popolnoma zamreti v svojem delovanju, kar ne znači samo velikega udarca za te organizacijske tvorbe, zlasti pa za organizirano delavstvo, temveč še hujše, pred vsem moralno, pa tudi materialno, ter naravnost ves ugled v lastnih in nasprotniških vrstah uničujočo izgubo za tržaško centralo samo, kakor sem tudi prepričan, da je potem izključen tudi vsak vzrast organizacije izven Primorske, ker ne bo centrale, ki bi dajala potrebno pobudo. Končno naj še izrazim svoj upravičeni strah, da bodo te nesrečne razmere v tržaški centrali povod popolne ločitve pulske NRO od Trsta, da se ustanovi samostojno hrvaška N. R. O., ki bo imela vse auspicije za najuspešnejši razvoj, dočim pa se ima NDO v takih, iz samih osebnosti, ne pa stvarnih vzrokov izšlih razmerah nadejati edino le popolnega razsula.

Z ozirom na vse to v imenu dobre stvari NDO z vso odločnostjo odklanjam predlog, da bi se opozvala v potrditev vložena glavna pravila, odklanjam ravno tako vsako soodgovornost za vse posledice, ki bodo izvirale iz sprejetja tega predloga, nalagam vso odgovornost za vse te posledice edino le odboru in izjavljam, da sem do poteka svojega službenega razmerja z NDO na razpolago odboru po izrecnih njegovih navodilih in direktivah v smislu moje službene pogodbe.

Končno zahtevam, da se ta cela izjava dobesedno zabeleži v sejnem zapisniku današnje seje!

To izjavo sem podal v odborovi seji dne 28. oktobra. Odbor mi je nato naložil, da naj napravim vlogo na ministrstvo, da se umaknejo glavna pravila. To vlogo sem spisal takoj dne 29. oktobra, a I. podpredsednika g. Jedlowskega, ki je v odsotnosti predsednika g. Čoka načeloval vodstvu N. D. O., ni bilo do dne 31. oktobra zvečer v organizacijo, podpisal je vlogo šele tega dne. Ukrenil sem nato vse potrebno, da se odda vloga drugi dan potom namestništva ministrstvu, kakor je določil podpredsednik. Dne 1. novembra sem obel in sem bil bolan celi teden. Ko sem zopet prišel v organizacijo, vloga še ni bila odposlana, kar pa z ozirom na povedano gotovo ni moja krivda. Med tem pa je ministrstvo z dnem 4. novembra že potrdilo nova pravila. Vloga na umaknitev pravil bi bila prišla že itak prepozno, kajti 1. in 2. novembra je bil praznik, namestništvo bi bilo stvar vzelo v roke morda dne 3. ali 4. novembra, a med tem bi bilo ministrstvo že itak rešilo celo zadevo. Ko sem nato v prvi odborovi seji predložil rešitev ministrstva odboru, je ta isti odbor, ki je prej sklenil umaknitev pravil, soglasno z odločanjem vzel na znanje potrditev pravil, seveda, ker ni bilo onega pritiska, ki je bil v prejšnji seji. in sklenil, da se vrši čim prej izredni občni zbor, na katerem naj se izvoli nov odbor na podlagi novih pravil.

Mislim, da je to dovolj jasno povedano in da bo s tem pojasnilom zadovoljeno vsem in vsakomur, zlasti pa tistemu, ki je bil v „Edinosti“ mnenja, da sem nastopal proti odboru NDO. Ako sem branil nova pravila in novi statut z vsemi svojimi močmi, sem ga branil, ker sem prepričan, da je to v korist NDO, in koristi NDO in njenega članstva bom branil magari tudi

proti bogu in hudiču, pa naj bo to komu potem prav ali pa ne, da je to le prarodnemu delavstvu, da je to prav odbor ru NDO, kateremu edino sem odgovoren, ne pa kakemu dopisniku kakoga lista. Da pa sem v zadevi pravil storil svojo dolžnost, da sem storil prav, da je bil moj nastop prav, je pa najboljši dokaz zgoraj podčrtani sklep odbora, ki je spoznavši svojo prvo pogreško, s pravim zadoščenjem vzel na znanje odobritvenih pravil. Če kdo ne privoščí meni zadoščenja, ki sem ga dobil s tem sklepom odbora za vse one pod zunanjim vplivom v prejšnjih sejah name uprizorjene ljute napade, bodi jim, meni zadostuje zavest, da sem storil svojo dolžnost, in da to tudi priznava edini zame kompetentni činitelj — narodno delavstvo, članstvo in pa odbor NDO.

Anton Ekar

strokovni tajnik NDO.

d— Ústřední banka českých spořitelén (Osřednja banka českých hranilnic) podružnica v Trstu je vpeljala po uzoru svoje matice v Pragi, ki se je dosedaj najboljše obnesel, v korist klientele kot i najširšega občinstva na blaga nah kot i v vseh ostalih oddelkih nepretrgljivo uradovanje in sicer od 8 ure rano do 7 ure zvečer. Ni dvoma, da bo občinstvo vedelo ceciti to praktično vpeljavo.

d— Svoji k svojim! Tako se glasi naše slovansko geslo, ali žalibog naše ljudstvo še vse premalo upošteva to geslo. Bližajo se božični prazniki in vsaka družina gotovo bo gotovo kaj potrebovala za te praznike. Imamo tu v Trstu dosti slovenskih in hrvaških trgovin vsakojake strdke. Kupujmo pri njih S podpiranjem nasprotnikov redimo le gada na svojih prsih. Tako ima naš edini človek, gosp. Alojz Povh jako dobro urejeno prodajalnico ur in zlatnine v ul. del Rivo št. 26. (blizu ribjega trga) pri Sv. Jakobu, v kateri se postreže jako vladno vsak, naj si bo delavec težak ali pa najboljši gospod. Vreden je, da ga vsi tržaški in okoličanski Slovenci obiščemo o priliki prihodnjih praznikov. Držimo se vedno gesla, ki pravi: Svoji k svojim!

Iz Pule.

p. — Izvanredna glavna skupština. Iz Pule: Dne 8. ov. mj. obdržavla se je obavljen izvanredna glavna skupština radi promjene pravila. Skupština je bila dobro posjećena (prisustvovalo je 286 članov), obzirom što se je taj dan radilo baš na više mjesta, gdje naša organizacija broji velik broj članova, i obzirom što nemamo u Puli novine, putem koje bi obavijestivali članove v raznim prireditvama. Skupštinu je otvorio predsjednik drug Vranković te iztakao radostan napredak naše organizacije. I ako je napredak velik, to ipak nije dostatno, jer se tako rekuć ne nalazimo niti na početku posla, koji nas čeka, već moramo sav dosadašnji rad smatrati kao pripreve za našu borbu oko osvješćivanja i oslobođenja našeg radništva. Danas naša podružnica broji 759 članova, nu, to je malo, veoma malo prema onim tisućima našeg radništva, koje još živi daleko od nas u tami neznanja i nesvjesti, ili pako u služničtvu naših neprijatelja. Naš je zadatak, da te nesvjestne osvjestimo, da im otvorimo oči, da ih izvedemo iz robstva tmine, one pak zaslužnjene da oslobodimo tih veza, te ih učinimo slobodnim, da očute da su i oni ljudi, siromašni, radnici, ali zato ljudi, koji hoće svoja prava, koja im pripadaju. Istaknuo je letimično dosadašnje djelovanje organizacije u ovoj godini napomenuvši, da će

CENE ZMERNE.

TELEFON 16-83

Na obroke

Velika zaloga izdelanih oblek

Velika izbira zimskih oblek za gospode in dečke, su keni, površnikov kratkih ter dolgih kožuhov vseh kakovosti. — Specijaliteta v veznji.

Adolf Kistoris, ul. S. Giovanni 16, I. n.

zraven „BUF“ET AUTOMATICO“

POZOR! Skladišče ni v pritilju, ampak v prvem nadstropju.

POZOR! Skladišče ni v pritilju, ampak v prvem nadstropju.

Sprejemajo se naročila po meri.

Velika izbira volnenega blaga.

Konsumna zadruga N. D. O.

Prodaja na: ulica Bosco 17.

II. ul. Miramare

Telefon: štev. 23-21.

III. v Škednju.

Člani dobiček tega vašega prvega go spodarskega podjetja je namenjen le vam in Vaši svetli stvari!

odbor na redovitoj glavnoj skupštini podnieti izvješće. Upozorio je članove na tri glavne stvari, koje se svaki organizirani mora držati: reda, discipline i brige za organizaciju. Red mora da bude u svemu, pak zato upozorava članove, da se tačno drže svih uredovnih satova. Disciplinu moraju pokazati u svojoj prigodi, jer jedino tada možemo govoriti o organizaciji, inače ne bi bili organizacija, već društvo samovoljnika. Brigu pak za organizaciju moraju pokazati i agitiranjem za pribavu novih članova i odlazivom na svaki poziv i nastojanjem, da u svakom pogledu naša stvar napreduje. Ko se toga drži, toga smatramo pravim drugom i svijestnim članom, tko je pak u organizaciji, samo da dobije podporu iz „Podpornog Fonda“, taj slobodno može da ide, jer mu u našem kolu mjesta nema. Volimo 400 članova svijestnih i požrtvovanih nego 800, koji su samo članovi, da od organizacije izmuzu sebičnih koristi. Napomenuvši razne ustanove i djelovanje naše organizacije pozvao je članstvo, neka svim silama poradi u korist i napredak N. R. O., znajući, da jačanjem iste ojačava samo na strah i štetu svih naših neprijatelja. Zatim je preuzeo predsjedništvo podpredsjednik Stahan, koji je istaknuo važnost i svrhu promjene pravila. Po dosadašnjim pravilima nijesmo se mogli razvijati, ni napredovati; zato ako smo htjeli, da postignemo našu svrhu, morali smo promijeniti pravila. Ni ova nijesmo naš ideal i ova će trebati usavršiti; nu sada se moramo zadovoljiti s napredkom, koji nam pružaju pravila osobito u postignuću glavne naše svrhe u uređenju strukovne organizacije. Moli članove, da se uztrpe i da izvedemo i ovu formalnost, da se pravila na skupštini točku po točku pretresu. Vranković tuta točku po točku novih pravila, kju čimači i daje razna razjašnjenja, te ista budu sva nepromjenjena prihvaćena. Skupština se je još bavila „Podpornim Fondom“, pitanjem proširenja lista, te je na koncu zaključila, da se zahvali prof. Mandiću na njegovo zauzimanje za arzenalsko radništvo i da se pošalje pozdrav drugovima u Trstu zaposlenim kod pinare, želeć im uspjeh u pokretu započeto. Tim je skupština svršila poslije 9 sati u podne.

p. — Konstituiranje strukovne skupine kovinara. Za subotu, dne 17. ov. mj., u 7 sati večer pozvani su kovinari članovi N. R. O. na konstituirajuću skupštinu. To će biti peta strukovna skupina N. R. O. u Pulji. Netom budu pravila potvrđena, pristupit će se uredjenju okružne strukovne zveze. Osnutkom strukovnih skupina čini N. R. O. drugi korak u svom djelovanju, od koga se ima nadati najvećim uspjesima. Strukovna organizacija je njena budućnost, jer će radništvo u istoj naći onu zaštitu i onaj faktor za promicanje njegovih interesa, brez kojeg je svaka organizacija iluzorna. Kovinari pak, koji se broje medju najsvjestnijim radništvom, vide u tome stvaranje svog davnog zahtjeva i sjegurni smo, da će poraditi svim svojim silama za napredak svoje skupine i čitave N. R. O.

p. — Predavanje. U četvrtak, dne 14. ov. mj. biti će u 7 sati predavanje u N. R. O. Predava dr. Letis: „O njegovanju djece“. — Sljedeći četvrtak predava dr. Milić.

p. — Sastanak strukovne skupine zidara N. R. O. U ponedjeljak, dne 19. ov. mj. u 7 sati biti će sastanak zidara u N. R. O. — Dnevni red: „Položaj zidara u Pulji“. Pozivaju se svi drugovi, da nefaljeno dođu i agiti

raju za čim brojniji posjet.

p. — Prijateljski sastanak strukovne skupine drvodjelaca N. R. O. Prema zaključku odbora bio je prvi sastanak strukovne skupine drvodjelaca N. R. O. u subotu 10. ov. mj. u gostioni Jovančević. Na sastanku je govorio predsjednik drug Pavlović pozdravivši sve prisutne. Sastanak je prošao vrlo animirano uz pjevanja i tamburanja.

p. — Izvanredna glavna skupština strukovne skupine ugljenara N. R. O. Prošli mjesec obdržavala se je izvanredna skupština str. sk. ugljenara N. R. O. Bila je izabrana nova uprava od drugova: Moraro L., Milinković Š. i Buljeta P. Razpravljalo se je o položaju ugljenara i o ojačanju skupine. Pristupilo 10 novih članova.

p. — Otpusti iz arsenala. Arsenal je počeo otpuštati radništvo. Sa Doppel-docka se je već utorak, dne 6. ov. mj. otpustilo 20 radnika. Predstoje i neki daljnji otpusti. Svakako otpusti u sadašnje (zimsko) doba su radništvu nenadoknadive štete, te bi uprava arsenala morala nastojati, da ne bude daljnjih, već neka radništvo sa Bauleitunga premjesti u druge direkcije, kamo se skoro dnevno primaju novi radnici. Mjesto da se primaju novi, neka se najprije dađe zaslužba dosadašnjim. To se nadamo, da će uprava arsenala u korist radništva učiniti.

p. — Nedolično ponašanje jednog Oberbootsmanna. Ima skoro godinu dana, da nam neprestano dolaze tužbe na uvredljivo ponašanje Oberbootsmanna od Ausrüstungsdirekcije sa našim ljudima. Taj ih proganja na svaki način vriedja sa „porchi“, „cavre“ i sličnim lepm izrazima, koji su mu neprestano na jeziku. Najviše pako moraju da trpe jadni Bosanci i Dalmatinci, kojima se ruga imitirajući glas koze. To je škandalozno ponašanje, te bi bilo jednom vrieme, da ga starješine nauče, kako se mora ponašati, inače bi se moglo misliti, da je takvo ponašanje jednog pripadnika mornarice s našim ljudima dozvoljeno, što mi još nećemo da vjerujemo. Sutjesmo do sada, ali treba da to već prestane.

p. — Kako to okrstiti. Neki dan jedan naš drug bio je u lokalu socijaldemokratskih udruženja po nekom poslu, te je tamo našao „Narodni Delavec“, koji je bio za N. R. O. Nu, nije našao kao obično 60 brojeva, već samo 31 i to sa pasicom raztrgnutom.

U kulturnom, pristojnom i poštenom svijetu običaj je, da se pošiljke, koje su za drugoga određene, pak pogrešno dođu u tuđe ruke, vrate pošti, neka ih naslovniku dostavi navodom, da to nije za njih. Neće li se eventualno to pod izlikom, da se drugi nema brinuti za tuđu robu, to je ipak dužnost **tudju** robu netaknutu ostaviti, dok joj se ne nađe vlastnik. No, što drugdje u kulturnom i poštenom svijetu vriedi rek bi da se toga n-ši socijalni demokrati pa bili i „jugoslaveni“ ne drže. Oni su si liepo prisvojili, ili ako nijesu to, a tad su si bez dozvole vlasnika posudili tuđu robu, koju do danas vratili nisu.

Kako to okrstiti!

Odgovorni urednik: STEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu

Josip Stolf mizarski mojster
TRST, ulica Belvedere št. 8. izdeluje vsakovrstna mizarska dela

Popisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

ul. Molin Grande št. 9.

Ljer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščiče, potice itd.

Udani **Josip Taučar.**

Slavnemu občinstvu v Trstu in okolici! Usojam si vam priporočati mojo trgovino

K. CVENKEL

TRST - Corso št. 32. - TRST

z veliko zalogo klobukov, dežnikov, nogavic, ovratnikov, srajc rokavice itd. itd.

Vse blago naročujem iz prvih tovarov in zagotavljam za solidno in točno postrežbo. **K. Cvenkel.**

Český hostinec
v Trstu

Alla Meridionale

Campo Belvedere

Češka gostilna
v Trstu

žganjarno

ulica Petronio številka 1.

A. B.

Vsi Slovenci v slovensko trgovino!

V. DOBAUSCHEK

TRST - ulica Glosuè Carducci 11. - TRST

Omenjena tvrdka si dovoljuje naznauti cenjenim odjemalcem kakor sl. občinstvu da ima popolno zalogo najnovejšega jesenskega in zimskega blaga.

Bogata izbira oblek za moške in dečke zimskih suken (Palto, Ulsker, Raglan) površnikov, zimskih jopičev, jop pičev, telovnikov, hlač, kostumov, sukenj za dečke, nepremojljive pelerine i. dr.

Nadalje ima veliko izbiro perila, kakor srajce, spodnje hlače, jopice, nogavice, ovratnike, zapustnice, kravate, pice, dežnike, i. t. d.

Velika izbira pralnih hlač lastnega izdelka za delavce, monture m dre, ružave in rumene, za kovače, strojevodje in mehaniste.

Zgotovljajo se moške obleke po meri v lastni krojačnici. Postrežba točna in solidna in cene jako nizke

Priporočajoč se za blagohotno naklonjenost.

udani

V. DOBAUSCHEK.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

Prvi odhodi iz Trsta:

5. novembra parnik „Alice“ Nowi-York via Patraso-Palermo.

10. novembra parnik „Atlanta“ v Buenos-Aires via Almeria-Las Palmas.

Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksuznimi instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.

Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molin Ploccolo št. 2. ali pa h kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

Cene nizke

M. AITE

brez konkurence

Velika zaloga z manifakturnim blagom

ulica Nuova št. 36, vogal ul. S. Lazzaro, s podružnico ul. S. Lazzaro 5.

V obeh prodajalnicah dobiva se razno blago boljše kakovosti in najmodernejšo iz prvih tovarov, posebno pa snovi za moške in ženske obleke, srajce, ovratnike, ovratnice, tudi velkanska izbira platnega in bombažnega blaga, prtov in prtičev ter vsake vrste perila tudi iz bombaža, ali platna. Veliki izbor vsakovrstnih odej, kakor tudi koltri lastnega izdelka. Pletenice, svilnine, raznovrstni okraski za šivilje in kitničarke. **VELIKANSKI IZBOR SNOVI ZA NARODNE ZASTAVE IN DRUŠTVENE ZNAKE.**

Kupljeno blago katero slučajno ni ugajalo, se zamenja ali pa se denar vrne brez kakih zadržkov. Poskusiti in se prepričati

Ustřední banka českých spořitelén

(Osrednja banka českých hranilnic)

Podružnica v Trstu, Piazza del Ponterosso 3

naznanja, da je vpeljala v korist cenj. občinstva na blagajnah kot i v vseh ostalih oddelkih

nepretrgljivo uradovanje od 8. ure v jutro do 7. ure zvečer.

JADRANSKA BANKA v TRSTU

Via della Cassa di Risparmio št. 5. (lastno poslopje).

KUPEJE IN PRODAJA

VREDNOSTNE PAPIRJE
(RENTÉ, OBLIGACIJE ZASTAVNA PISMA,
PRIJURITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

VALUTE IN DEVIZE

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Eskompt menic in inkaso, borzna naročila
SAFE-DEPOSITS

Promese k vsem žrabanjem. — Zavarovanje srečk.

Menjalnica

4 1/4 0 VLOGE NA KNJIŽICE
— TEKOČI IN ŽIRO RAČUN —
VLOŽENI DENAR ODREŠTUJE

SE OD DNE VLOGE DO DNE VDIGA. : : :
STAVBNI KREDITI - KREDITI PROTI
DOKUMENTOM VKRCANJA. — — —

Uradne ure : 9 — 12., 2-30 — 5-30. — Brzjavil : „JADRANFBA“ — T. st. — Telefon : 1463 in 973.